

# Docent creatief schrijven worden?

DIT MOET JE IN HUIS HEBBEN

Wil je als schrijver gaan lesgeven? Zelf goed kunnen schrijven is niet het hele verhaal. Je moet meer in huis hebben. We vroegen het Peter van der Graaf en Margriet van Beber van Dactylus | academie voor schrijfdocenten.

Door Frank Noë

## Wat kunst kan doen?

Creatief schrijven biedt hulp en geeft steun. Het jezelf uitdrukken en contact maken blijft belangrijk. Zelfs nu de wereld in brand staat. 'De situatie in Gaza en Israël komt ook in teksten in schrijfcursussen terug. Ik heb een groep in Antwerpen en een van de deelnemers, Magali Minet, schreef een column over een gedode Israëliër. Gruwelijk, maar geweldig mooi geschreven,' zegt Peter van der Graaf.

**W**at moet je kunnen als docent creatief schrijven? 'Natuurlijk moet je kunnen schrijven', zegt Margriet van Beber. 'En je moet in ieder geval de behoefte voelen om het vak over te dragen. Het is 50 procent schrijver en 50 procent docent. Beide kanten zijn belangrijk. Vaak worden schrijvers ook gevraagd om les te geven, maar schrijfdocent zijn is echt een ander vak. Een goede schrijver is niet per definitie een goede docent. Steeds meer schrijvers beseffen dat en volgen een docentenopleiding. Om er een paar te noemen: Ester Naomi Perquin, Wilma Geldof, Anne Eekhout en Babs Gons.'

## Feedback geven

'Wij merken dat schrijvers die les gaan geven veel baat hebben bij scholing op het gebied van feedback geven,' zegt Peter van der Graaf. 'Naast het aanjagen van creativiteit is dat enorm belangrijk bij creatief schrijven. Schrijvers benutten dat vaak niet voldoende. Veel schrijvers zijn bedreven in losse oefeningen bedenken, maar veel minder in het geven van feedback. Van laagdrempelige feedback tot stevige technische feedback. Juist die scholing is een belangrijke verrijking.'

## 'Lef door lof'

Zelfs ervaren schrijvers kunnen baat hebben bij scholing in het feedbackproces. 'Je begint met laagdrempelige feedback naar het oude motto van Jos van

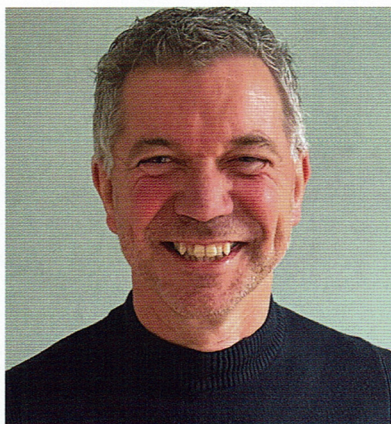
Hest, de oer-docent creatief schrijven, die zegt: "Ief door lof". Je begint met lof. Daarmee bouw je het zelfvertrouwen op,' zegt Van Bebber.

Ook de cursisten onderling hebben baat bij feedback geven. Als docent moet je dan bewaken dat het met respect gebeurt, dat het opbouwend is, niet op de persoon gespeeld is en uiteraard dat het over de tekst gaat. Een van je belangrijkste taken van elke schrijfdocent is, volgens Van Bebber en Van der Graaf, het begeleiden van het feedbackproces.

## Opzet opleiding

De eerste stap is de intake. Daarbij wordt ingegaan op wat je wil. Wat is je ervaring? Heb je voorbeelden van schrijfdocenten die je inspireerden? Wat wil jij je cursisten meegeven? En welk gereedschap heb je al in huis om dat te realiseren? Je moet je motivatie duidelijk maken en eigen schrijfwerk inleveren. Vooral om te kijken waar je staat. Hoe wil je je ontwikkelen?

'Ga het experiment aan en stel je open voor andere manieren van lesgeven. Dat vragen we van onze docenten in spe,' zegt Van der Graaf. Proeflessen zijn een belangrijk onderdeel van de opleiding. In het eerste trimester geef je samen met andere studenten een demonstratie en in het tweede trimester ga je een stapje verder en werk je toe naar de overstap van de rol van student naar docent. Dat doe je als duo. In het derde trimester geef je je eigen stagecursus en dan komt een van de docenten als supervisor een les bijwonen. Die stagecursus is een belangrijk deel van je afstudeerportfolio. De theorie krijg je al doende mee. De hele opleiding beslaat achttien zaterdagen gedurende negen maanden. Verder is een tijdsinvestering van acht uur per week nodig voor voorbereiding en huiswerk. Het maken van lessen is een vak apart. In de digitale leeromgeving van Dactylus staan informatie, achtergrondartikelen en lessen



**Peter van der Graaf** was politieagent, maar stapte over naar het communicatievak. Eerst bij de politie, later bij verschillende gemeentes. Eind 2019 verscheen zijn eerste dichtbundel, *Daarzegger*. Sinds 1 juli 2023 is hij directeur/eigenaar van Dactylus | academie voor schrijfdocenten.

over alle onderwerpen van het creatief schrijven. En als schrijfdocent mag je die lessen gebruiken. De opleiding kost 3600 euro inclusief btw. Het beroepsprospectief na de opleiding: werken bij een Centrum voor de kunst, Bibliotheek, Volksuniversiteit, of in je eigen praktijk. Of creatief schrijven een plaats geven in je werk: in het basis- of voortgezet onderwijs bijvoorbeeld.'

## Toekomst

Docenten Nederlands die op school meer met creatief schrijven willen gaan doen, zijn een belangrijk speerpunt voor de toekomst. Van der Graaf: 'In de eindtermen van basis- en voortgezet onderwijs krijgt creativiteit een steeds grotere plaats. Docenten Nederlands gaan daarom meer met creatief schrijven doen. Dactylus moet in mijn ogen nog meer een community en een platform worden en trainingen op maat gaan verzorgen.'

## Beste schrijfdocent van Nederland en België?

Moeilijke vraag natuurlijk. Maar na wat aarzeling komen Margriet van Bebber en Peter van de Graaf toch tot een aardig lijstje: Uit onze opleiding zouden ze Karlijn Vlaardingebroek willen noemen. 'Dat



**Margriet van Bebber** is dichter, schrijfdocent, oprichter en oud-directeur van Dactylus | academie voor schrijfdocenten.

*WAT WOORDEN WILLEN* is haar gedicht in de tuin van verpleeghuis De Bieslandhof in Delft. Op stoeptegels is een onzichtbaar gedicht aangebracht. Door water komt het gedicht tevoorschijn. <http://tinyurl.com/tegelgedicht>

is een jonge schrijvende performer en van de nieuwe generatie schrijfdocenten.'

Jos van Hest is 77 jaar oud, maar hij geeft nog steeds les, veelal op scholen. 'Hij krijgt elke scholier enthousiast aan het dichten.'

Cootje Houdijk is voor Van der Graaf een rolmodel, in beide opzichten. 'Ze leerde me ontzettend veel, ook hoe ik het zelf anders wilde doen.' Mariet Lems, van de methodiek *Weten waar de woorden zijn*. 'Ze heeft met het boek en haar trainingen talloze leerkrachten, leesconsulenten en schrijfdocenten geïnspireerd.'

Kathy Mathys is een goede schrijver, maar ook een didactisch talent. 'Neem een voorbeeld aan haar.' ■

Dactylus werd tien jaar geleden opgericht door Margriet van Bebber en Sieneke de Rooij om docenten creatief schrijven een gedegen didactische achtergrond mee te geven. Inmiddels zijn er zes lichten van in totaal 66 docenten afgestudeerd. De zevende lichting is gaande. Daarnaast organiseert Dactylus masterclasses voor bijscholing en nascholing van docenten creatief schrijven. [www.dactylus.info](http://www.dactylus.info)

